

**SAMEN VOOR
EEN EERLIJK EN GROEN
HEUSDEN**

**KORTE VERSIE
VERKIEZINGSPROGRAMMA
2026-2030**

Inhoud

Inleiding	3
1. Eerlijk Heusden	4
Écht betaalbaar wonen	4
Inkomen en armoede: genoeg voor iedereen	4
Openbaar vervoer weer écht openbaar.	5
2. Groen Heusden	5
Gezonde leefomgeving	6
Energie en warmte	6
Groene economie	6
Natuur	6
Buitengebied	7
3. Samen Heusden	7
Toegankelijke zorg en hulp	8
Kansrijk opgroeien	8
Verenigingsleven, buurthuizen en vitaliteit	8
Kunst, cultuur en erfgoed	8
Een gemeente voor iedereen	8
4. Democratisch Heusden	9
Open bestuur en participatie	9
Financiën	9

Inleiding

Heusden eerlijk, groen en sociaal voor iedereen

Ons land en onze gemeente staan de komende vier jaar voor een aantal enorme uitdagingen. Veel mensen hebben moeite met rondkomen. Het woningtekort en huurprijzen rijzen de pan uit. Het klimaat en de biodiversiteit staan enorm onder druk. Intolerantie groeit richting allerlei groepen, en voorzieningen als openbaar vervoer, bibliotheken, zwembaden en de ouderen- en jeugdzorg dreigen in het nauw te komen. Het lijkt alsof de landelijke politiek af en toe liever verdeelt en wegstijgt dan mensen samenbrengt en oplossingen biedt.

GroenLinks-PvdA Heusden slaat een andere weg in. In onze samenleving pakt de overheid weer een actieve en sociale rol. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, we knokken samen voor wat kwetsbaar is en laten niemand in de steek.

Wij kiezen voor meer én echt-betaalbare woningen, voor ambitieus natuur- en klimaatbeleid en voor een gemeente die zorgt en klaarstaat voor haar inwoners. Want een dak boven je hoofd, een gezond klimaat, toegang tot natuur en fatsoenlijke zorg zijn rechten waar de gemeente zich keihard voor moet inzetten.

Nu niets doen of wegstijgen is geen alternatief. Doen we de komende jaren niets, dan zijn de maatschappelijke gevolgen en kosten, zowel voor huidige als toekomstige generaties, niet te overzien.

Voor zowel de huidige als toekomstige generaties zeggen wij: een eerlijk, groen en sociaal Heusden voor iedereen!

GroenLinks-PvdA Heusden slaat deze verkiezingen wederom de handen ineen. Wij weten al sinds 2021: samen sta je sterker. Actief klimaatbeleid en armoedebestrijding gaan hand in hand. Het zijn bijvoorbeeld nog altijd sociale huurwoningen die het hardst geraakt worden door energiearmoede vanwege slechte isolatie en stookkosten. Die roodgroene boodschap dragen we sterker dan ooit uit, zeker nu onze landelijke partijen besloten hebben om het Heusdense voorbeeld te volgen door samen te gaan.

1. Eerlijk Heusden

Zoals omschreven in de Nederlandse grondwet moet de overheid in Nederland zorgen voor voldoende zorg, woningen en een fatsoenlijk sociaal vangnet. Dat staat er niet voor niks: het zijn de voorwaarden om een bestaan op te kunnen bouwen. Toch zien we de laatste jaren deze rechten steeds verder uitgehold worden door de markt en door een landelijke overheid die zijn handen ervan aftrekt.

Écht betaalbaar wonen

Ook in Heusden zijn de wachtrijen te lang en kiest de gemeente voor dure nieuwe woonwijken in plaats van sociale huur. Alleen mensen die genoeg verdienen, krijgen zo een woning. Het feit dat de afgelopen jaren ook nog eens honderden bomen gekapt zijn om een peperdure villawijk neer te zetten op het voormalige terrein van het Land van Ooit, is voor ons de wereld op zijn kop.

Wonen is een recht, geen beleggingsobject. Iedere Heusdenaar, van jong tot oud, zou een betaalbare en passende woning moeten kunnen vinden. Dat begint bij sociale huurwoningen en écht-betaalbare koopwoningen voor starters. De gemeente moet sterker opstaan tegen projectontwikkelaars die alleen woningen voor torenhoge winsten willen bouwen. We bouwen snel, veel, betaalbaar en van hoge kwaliteit voor iedereen. Dat gaat voor ons hand in hand met duurzaamheid: we isoleren zowel bestaande als nieuwe woningen. Dat is goed voor de portemonnee én goed voor het klimaat.

Ook vergroening van de dorpen en natuur dichtbij of in de wijk gaan voor ons hand in hand. Hoe groener een wijk, hoe koeler hij in de zomer wordt, hoe minder energiekosten je hebt en hoe meer water de wijk kan opvangen bij piekbuien. Daar moet de gemeente actief op sturen.

Inkomen en armoede: genoeg voor iedereen

Hoewel de armoedecijfers in de gemeente Heusden lager liggen dan gemiddeld in Nederland, betekent het niet dat armoede niet voorkomt in onze gemeente. Integendeel: omdat de armoedecijfers in onze gemeente wat lager liggen, mag het niet zo zijn dat de gemeente zich niet meer bezighoudt met mensen die het (even) minder hebben.

GroenLinks-PvdA Heusden wil mensen in armoede of in een uitkering helpen. Op armoede en uitkeringen rustten nog altijd aardig wat taboes: mensen zouden niet hard genoeg werken of 'uitkering trekken'. Terwijl armoede zo veel meer is dan alleen een gebrek aan geld. Het betekent (onterecht) vaak

schaamte en elke dag leven in stress. Niet mee kunnen doen. En minder netwerk en vrienden opbouwen. Het betekent niet meer vooruit kunnen denken of kunnen werken aan je toekomstperspectief.

Wij kiezen er voor om niet te oordelen over mensen, maar om ze op weg te helpen. Wij gaan uit van vertrouwen en bieden een helpende hand. We nemen barrières weg voor mensen om een uitkering aan te vragen en voor mensen die in een uitkering zitten. Want iedereen moet de kans krijgen om mee te komen in Heusden. En alleen als je je inwoners vertrouwt, kun je dat vertrouwen als overheid ook terug verwachten.

Openbaar vervoer weer écht openbaar.

Betaalbaar en bereikbaar openbaar vervoer (OV) is goed voor het klimaat, goed voor de doorstroom van verkeer in onze gemeente en (als we het beter inrichten) goedkoper dan de auto. Maar het OV is de afgelopen jaren helaas achteruit gegaan in Heusden, wat vooral kwetsbaren en jongeren zonder auto raakt. Wij maken het OV, samen met de fiets, dé manier om te reizen naar en in Heusden.

2. Groen Heusden

Een gezonde leefomgeving met een groene economie

Een gezonde leefomgeving waar je woont met schone lucht, verkoelend groen binnen bereik en mogelijkheden om te bewegen én ontspannen in een natuurlijke omgeving. Daarom zetten we ons in voor bomen, struiken en groen in alle wijken. Natuurgebieden als de Drunense Duinen en Vlijmens Ven zijn uniek. GroenLinks-PvdA Heusden is hier trots op en wil deze biodiverse gebieden behouden en verbeteren.

Deze uitdaging is groot, zeker nu het klimaat al verandert. We merken het allemaal: onze zomers worden warmer, we hebben periodes van grote droogte en tegelijkertijd zien we meer plensbuien. Aan de ene kant moeten we ons aanpassen aan deze klimaatverandering en dus de gemeente inrichten zodat deze we de effecten kunnen opvangen (klimaatadaptief). Aan de andere kant moeten we verslechtering van het klimaat zo veel mogelijk voorkomen door minder uitstoot van CO₂ (en andere broeikasgassen) door onder andere minder consumptie en minder energieverbruik. De energie die we wel gebruiken is duurzaam opgewekt.

Naast klimaatverandering tegengaan, willen we leven in een gezonde omgeving met gezonde grond en in schone lucht. Weliswaar is de hoeveelheid fijnstof, stikstof en lawaai de afgelopen tijd verminderd, de effecten op onze

gezondheid (met voortijdige sterfte) en de natuur zijn nog altijd te groot. Dat vergt een duidelijk beleid voor het gebruik van landbouwgif en andere giftige stoffen maar ook het beperken van uitlaatgassen, fijnstof, pfas en medicijnresten. Deze stoffen willen we zo min mogelijk toestaan in het buitengebied maar al helemaal flink terugbrengen in woonwijken en dorpskernen.

Zo kunnen wij gezond opgroeien en leven omringd door groen, en schuiven we niet onze problemen door naar de volgende generatie.

Gezonde leefomgeving

Wat GroenLinks-PvdA betreft pakken we vervuiling van lucht, water en bodem in onze gemeente direct aan. Het meten van vervuiling en de effecten van maatregelen is belangrijk zodat we gericht en proactief kunnen handelen voor een schone en gezonde leefomgeving. Zo willen we maatregelen nemen die passen binnen het door de gemeente getekende schone lucht-akkoord. Daarbinnen passen bijvoorbeeld geen uitbreidingen van veehouderijen maar juist wel het saneren, opkopen of omvormen naar natuurinclusieve agrarische activiteiten.

Energie en warmte

Voor een beter klimaat hebben we veel en schone energie nodig. Heusden draagt daar zijn steentje aan bij. Maar dat moet wel eerlijk gebeuren, zodat niet alleen de rijken in onze gemeente de voordelen van duurzame energie plukken.

Groene economie

Een gezonde omgeving vraagt om een groene en circulaire economie. Deze duurzame economie kan de Gemeente Heusden stimuleren door zelf het goede voorbeeld te geven, keuzes te maken bij vestiging van nieuwe ondernemers en niet alleen bestaande bedrijven maar ook alle inwoners te overtuigen en faciliteren in groene keuzes, waarbij soms extra handhaving op reeds gestelde doelen nodig is.

Natuur

Natuur in de gemeente is dicht bij de bewoners. Groen en water start in je straat en in je wijk en vormt een netwerk met toegankelijke groene hotspots en uiteindelijk met al die waardevolle natuurgebieden van onze gemeente. We zijn trots op - en beschermen - de mooie natuurgebieden in onze gemeente zoals de Drunense Duinen en het Vlijmens Ven. Ze herbergen bijzondere

planten en dieren, én groen dichtbij is ook ontzettend belangrijk voor zowel onze fysieke als mentale gezondheid.

De kwaliteit van deze belangrijke Natura2000-gebieden en dan speciaal het gebied van de Drunense Duinen laat helaas te wensen over. Zij verslechtert niet alleen door te veel stikstof en te weinig (grond)water maar in toenemende mate ook door de druk van recreatie. Voor behoud en verbetering van onze natuur zijn we vóór het beschikbaar stellen van pachtgronden voor natuurontwikkeling.

Buitengebied

We geven prioriteit aan het herstel van de natuur en het mooie cultuurlandschap van onze gemeente. Dat lukt alleen als we samenwerken met de boeren, natuur- en milieuorganisaties en recreanten. We zorgen ervoor dat de bodem- en waterkwaliteit vooruit gaat én dat boeren perspectief krijgen op een gezond bedrijf, nu en in de toekomst.

Duurzame landbouw, stadslandbouw en natuurbeheer stimuleren we met subsidies. We betrekken boeren om bijvoorbeeld klompenpaden en heggen weer terug te brengen. Met een natuurinclusieve landbouw laten we weidevogels en insecten terugkeren. Zo werken we aan een vitaal platteland waar mens én natuur gezond kan leven.

3. Samen Heusden

In deze tijd waarin iedereen gefocust is op zichzelf is een goed sociaal vangnet van essentieel belang. We denken vaak dat de wereld van vandaag maakbaar is door onszelf. Maar dat is echt niet zo. We kunnen te maken krijgen met tegenslagen waar we niet zelf om gevraagd hebben en toch mee geconfronteerd worden.

Denk aan gezondheidsproblemen, arbeidsongeschiktheid of werkloosheid. Vaak mondt dit uit in afhankelijkheid van anderen, isolement en armoede. Dan is het goed dat de Heusdense gemeenschap en de gemeente je een handje helpt. Iedereen heeft immers recht op een menswaardig bestaan. En wij vinden dat daarbij de sterkste schouders de zwaarste last moeten dragen.

Met andere woorden: we moeten naar elkaar omzien als het tegenzit. Dat zijn we als samenleving en mensen in de gemeente aan elkaar verschuldigd. Samen vormen we de gemeente Heusden: inwoners, ondernemers en

organisaties samen met gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. Omdat we samen verder komen.

Toegankelijke zorg en hulp

Of je nu hulp in de huishouding, thuiszorg, WMO-hulp of jeugdzorg nodig hebt: in Heusden zorgen we dat er voor iedereen die het nodig heeft passende hulp beschikbaar is. GroenLinks-PvdA Heusden maakt zich sterk voor onze meest kwetsbare inwoners. We kijken naar elkaar om en laten niemand vallen. Inwoners die een indicatie hebben voor zorg of hulp hebben deze indicatie gekregen met een reden. Zij dienen dan ook een adequate invulling van de voor hun noodzakelijke zorg (of hulp) te krijgen.

Kansrijk opgroeien

GL-PvdA wil uitgebreider inzetten op voorzieningen en voorlichting zodat onze kinderen kunnen opgroeien in een veilige en gezonde omgeving. Niet alleen veilig in de omgeving maar ook veilig in de klas. Waarbij geleerd wordt hoe belangrijk het is om te sporten en gezonde eet- en leefgewoonten (incl. bewegen) na te streven en wat voor effect dat heeft op je verdere leven. Randvoorwaarde voor zo'n kansrijke opvoeding is dat een gezin voldoende geld heeft om rond te kunnen komen. Gelijke kansen in de opvoeding en in het onderwijs staan voor GroenLinks-PvdA centraal.

Verenigingsleven, buurthuizen en vitaliteit

Een grote rol voor samen bewegen en ontspannen is weggelegd voor de Heusdense verenigingen. Zij zijn een verbindende factor hoe mensen op een prettige manier kunnen samenkomen en hun hobby kunnen uitoefenen. Of dit nu een culturele, sportieve of recreatieve achtergrond heeft.

Kunst, cultuur en erfgoed

Kunst, cultuur en erfgoed zijn een onmisbaar onderdeel van de samenleving. Ze geven kleur en dagen je uit. Het verruimt onze blik en helpt ons om uit onze eigen bubbel te komen, om in contact te komen met andere, afwijkende opvattingen. Of dwingt ons om af en toe stil te staan bij onze geschiedenis. Cultuur is welzijn, en een gemeente dient voor haar inwoners het welzijn optimaal te ondersteunen.

Een gemeente voor iedereen

Er is ontzettend veel werk te doen om Heusden sterker, socialer en groener te maken. GroenLinks-PvdA wil daarbij ook de mensen betrekken voor wie nu, helaas, nog geen of minder plek is.

4. Democratisch Heusden

Open bestuur en participatie

GroenLinks-PvdA Heusden staat voor een open bestuur. De participatie en invloed van inwoners in onze gemeente willen we vergroten. Participatie van inwoners bij de besluitvorming én samenwerking van de gemeente met inwoners en maatschappelijke organisaties bij de uitvoering. Waarbij het ook steeds duidelijk moet zijn wat wel of niet aan participatie mogelijk is. Helder communiceren dus, en geen beloften doen die niet kunnen worden nagekomen. Wij vinden het belangrijk om de dialoog aan te gaan en goed naar elkaar te luisteren.

In plaats van het 'willen betrekken van de inwoners bij de gemeente', vinden wij dat de gemeente juist meer 'betrokken moet willen raken bij haar inwoners'. Bij ál haar inwoners. Ook bij degenen die zich minder snel zelf actief laten horen, of naar de gemeente gaan.

Vanuit netwerken van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, onderwijs en andere overheden werken we aan de realisatie van onze gemeentelijke (en gemeenschappelijke) doelen. Waar dit direct het dagelijks leven en meedoen in de samenleving van onze inwoners raakt ('kwaliteit van leven'), houden we vanuit de gemeente nadrukkelijk de regie (bv. WMO-hulp in de huishouding).

Financiën

Bij het realiseren van al onze ambities vinden wij eerlijke en gezonde gemeentelijke financiën een stevige randvoorwaarde. Investeren en tijdelijk meer uitgeven mag, als dit maar wel verstandig gebeurt en financieel gedekt is (waarbij we kijken naar de financiële consequenties op de langere termijn).

Financiën zijn voor ons middelen om ambitieus, gericht en realistisch in te zetten. In de begroting en bij de realisatie. Dus niet het verlagen van ambities enkel vanuit een financiële motivatie. Onderbenutting, overheveling of na verloop van tijd zelfs het risico van een budgetverlaging, willen we verminderen en voorkomen. Financiële schokgolven gaan we zoveel als mogelijk tegen. Een betrouwbare en solide overheid is ook een financieel voorspelbare overheid.

De begrootte middelen voor de peuteropvang zijn bijvoorbeeld de afgelopen jaren niet volledig ingezet. Het is namelijk moeilijk om juist de gezinnen waarvoor (voorschoolse) peuteropvang extra relevant is ook goed te bereiken.

Bij de ombuigingsoperatie in 2025 is het budget voor de peuteropvang verminderd op basis van deze onderbenutting. Dit, zonder dat beleidsdoelen zijn gewijzigd.

Een solide gemeente is voor GroenLinks-PvdA Heusden ook meer dan enkel jaarlijks de financiële begroting op orde hebben. Zaken die van maatschappelijke waarde zijn, zijn even belangrijk of belangrijker dan financieel kapitaal. Het uitvoeren van een generatietoets en maatschappelijke kostenbatenanalyses (MKBA) bij nieuw beleid hoort hierbij. Net als het verantwoorden over de ontwikkeling van de brede welvaart en over duurzaamheid in het jaarverslag. In de toekomst willen we naast een financiële begroting, met financiële budgetten, ook werken met een begroting van ecologische voetafdrukken gerelateerd aan de jaarlijkse biocapaciteit.